

Drugi geostrateški forum - GEOFOR

Globalne klimatske promjene u društvu rizika

Geostrateški forum, GEOFOR, kao sinteza četiri foruma nastala u sklopu *Instituta za europske i globalizacije studije*, 2022. godine se održao pod naslovom *Globalne klimatske promjene u društvu rizika*.

Na tri panela se raspravljalo o fenomenu klimatskih promjena, njihovom utjecaju na migracijske tokove i njihovom upravljanju, o geopolitičkim i geoekonomskim posljedicama energetske tranzicije, te o sigurnosti opskrbe hranom i energentima u globalnom društvu rizika.

Prvi panel

Sigurnost okoliša: teorijski koncepti, prostorni prikazi i svakodnevna praksa

Moderator: doc. dr. sc. Mladen Maradin, Geografski odsjek – PMF Sveučilišta u Zagrebu

Sudionici: dr.sc. Krešo Pandžić, pročelnik sekcije za klimu HAZU-u, dr. sc. Tanja Likso, Voditeljica Službe za obradu i kontrolu podataka, Državni hidrometeorološki zavod

Na prvom panelu, pod naslovom *Sigurnost okoliša: teorijski koncepti, prostorni prikazi i svakodnevna praksa*, izložene su glavne znanstvene postavke o fenomenu klimatskih promjena i čovjekovom utjecaju na klimu. Nabrojene su i objašnjene sve promjene, u njihovoj naravi i opsegu, koje znanost bilježi u posljednjim desetljećima, te kako one odstupaju od prosjeka i od ustaljenih opažanja.

Na poseban način obrađeno je pitanje sadašnjih i budućih klimatskih pojavnosti u Hrvatskoj u kontekstu prehrambene i poljoprivredne sigurnosti i turizma koji je glavna hrvatska gospodarska grana, i koji je već, a u budućnosti će sve više biti, pod utjecajem klimatskih promjena.

Napomenuto je kako je temeljni problem koji treba adresirati brzina klimatskih promjena, gdje se promjenama klimatskih fenomena i pojavnosti klimatskih ekstrema sada svjedoči na godišnjoj bazi, dok se prije radilo o godinama i desetljećima.

Izneseni su zaključci kako treba ustrajati na borbi protiv klimatskih promjena i stvarati društveni konsenzus po tom pitanju.

Drugi panel

Migracijski procesi, upravljanje migracijama i budući trendovi vezani uz okoliš

Moderator: Mislav Vušković, Institut za europske i globalizacijske studije

Sudionici: Izv.prof.dr.sc. Marita Brčić-Kuljiš, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, **Prof.dr.sc. Anđelko Milardović**, Institut za migracije i narodnosti, Zagreb, **Goran Džidić**, doktorand Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, **Andrea Bilandžija**, doktorandica Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

Drugi panel ovogodišnjeg Geofor-a održao se pod naslovom *Migracijski procesi, upravljanje migracijama i budući trendovi vezani uz okoliš*. Panelu je prethodilo plenarno predavanje pod naslovom *Upravljanje migracijama i održivi razvoj u kontekstu klimatskih promjena* koje je održala izv.prof.dr.sc. Marita Brčić-Kuljiš.

U raspravi na drugom panelu znanja o klimatskim promjenama i okolišu kontekstualizirana su i primijenjena na pitanje migracija i na upravljanje istima.

Istaknuto je kako je u zadnje vrijeme, otkad je pandemija COVID-19 sve više iza nas, primjetan porast ilegalnih prelazaka granica na svim migrantskim rutama.

Posebna pozornost posvećena je fenomenu u nastanku – klimatskim migracijama i klimatskim migrantima. Uočeno je kako još uvijek ne postoji znanstveni konsenzus i ujednačeni okvir kojim bi se takav tip migracija klasificirao, napose radi toga što iza pojma „klimatske migracije“ stoji čitav niza uzorka koji dovode do takvog tipa prinudnih migracija.

Istaknuto je kako je Afrika budući rezervoar migracija, budući da je riječ o kontinentu koji je među najpogođenijim područjima radi klimatskih promjena, te je ujedno i područje u kojem 52% mladih u dobi od 18 do 25 godina želi doći u Europu.

Što se tiče Hrvatske i zemalja u njenom neposrednom susjedstvu, uočena je promjena migracijske politike i medijskog narativa prema sekuritizaciji fenomena, dok je primijećeno kako Hrvatska još uvijek nije razvila i obznanila jasnu migrantsku i useljeničku politiku.

Treći panel

Sigurnost, okoliš i strateški resursi

Moderator: doc.dr.sc. Borna Zgurić, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

Sudionici: Izv. prof. dr. sc. Jelena Lončar, Geografski odsjek, PMF, Sveučilište u Zagrebu, **doc. dr.sc. Tonći Prodan**, Odsjek za forenzične znanosti, Sveučilište u Splitu, **izv.prof.dr.sc Vladimir Ajzenhamer**, Fakultet za sigurnost, Sveučilište u Beogradu, **dr.sc. Mihajlo Kopanja**, Fakultet za sigurnost, Sveučilište u Beogradu, **dr.sc. Monika Begović**, Predsjednica Atlantskog vijeća Hrvatske

Trećem panelu, koji se održao na temu *Sigurnost, okoliš i strateški resursi*, prethodilo je plenarno predavanje pod naslovom *Sigurnost opskrbe energijom i hranom – odgovor Europske unije* koje je održala Andrea Čović Vidović, voditeljica medija, Europska komisija u Hrvatskoj.

Na trećem panelu ovogodišnjeg geostrateškog foruma raspravljalo se o sigurnosti opskrbnih lanaca, s posebnim naglaskom na hranu i energente u kontekstu rata u Ukrajini i pandemije COVID-19.

Istaknuto je kako su hrana i energija u kontekstu globalnog društva rizika i nedavnih geopolitičkih i geoekonomskih zbivanja postali ključni strateški faktori koji osiguravaju prevagu u trenutnim geopolitičkim previranjima i promjeni geopolitičke paradigme. Naglašeno je, također, kako se i hrana i energija koriste i kao sredstva prisile i ucjene u cilju ovladavanja ljudima i prostorom.

U kontekstu zelene tranzicije, čija je primjena ubrzana, a za što je rat u Ukrajini poslužio kao katalizator, istaknuto je više stvari: visoka financijska cijena te tranzicije uopće, a posebno ako se krene u agresivnu implementaciju iste, nepostojanje javnog konsenzusa oko svih elemenata zelene tranzicije koja je od nekih viđena kao ideološki, a ne ekološko-gospodarski proces, te promjene geopolitičkih ravnoteža koje zelena tranzicija može izazvati.

U kontekstu geopolitičkih ravnoteža, poseban naglasak stavljen je na „izlazak“ Europe iz područja Bliskog istoka, gdje je ona odražavala svoju geopolitičku prisutnost upravo preko ekonomskih faktora. Posljedično, uočena je opasnost kako bi taj geopolitički prazni prostor mogle zauzeti i već zauzimaju Rusija i Kina.

Dokument sastavio: Mislav Vušković, Institut za europske i globalizacijske studije